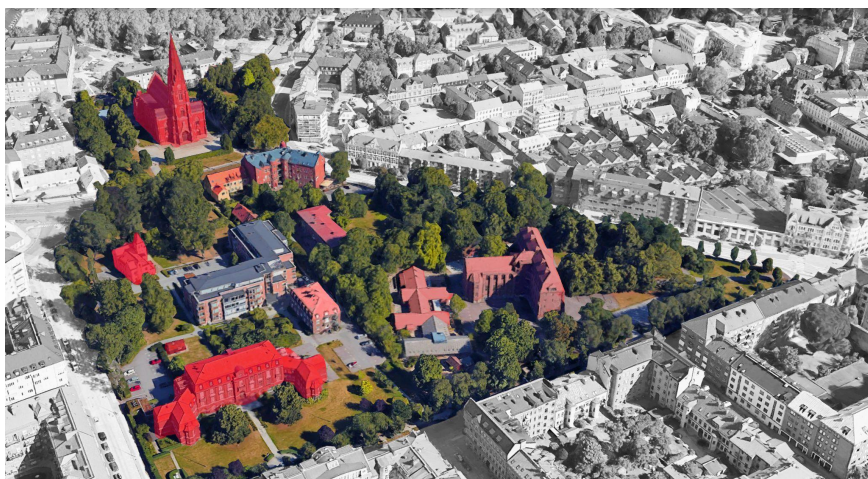

Quennerstedt i Kråkelyckan

Denna övning ämnar att intressera elever för historia och utveckla sin förståelse för hur annorlunda livet såg ut för personer förr i tiden. Den historiska perioden som berörs är sekelskiftet 1900 och industrialiseringen av Sverige. Eleverna ska genom att aktivt utforska hur livet såg ut för en specifik familj på egen hand eller i små grupper bli mer intresserade av mikrohistoriska perspektiv och öka sin kunskap om lokalhistoria. Övningen ämnar att engagera elevernas kunskaper i flera ämnen samt uppmuntra till nyfikenhet och problemlösning.

Historisk bakgrund

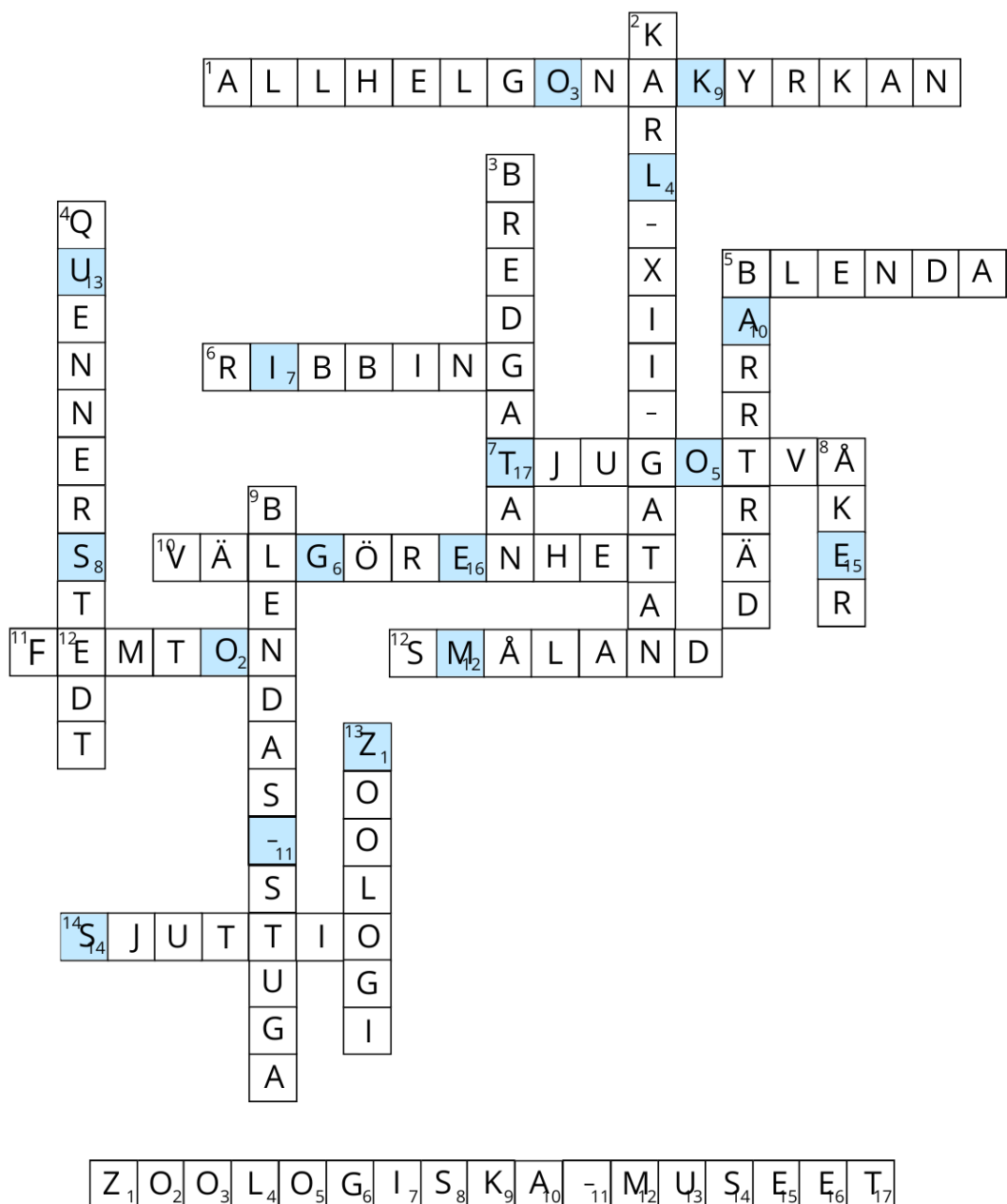
Paret Quennerstedt var en borgarfamilj som levde i Lund under sekelskiftet. De gifte sig 1868 och byggde Quennerstedtska villan 1875. Då var området Kråkelyckan nästan enbart åker och Lund hade knappt börjat bygga ut utanför de medeltida vallarna. August Quennerstedt var uppvuxen i Rydaholm i Småland och flyttade till Lund 1856 för att studera vid universitetet. Han var professor i zoologi och universitetets rektor 1895–99. Lilly Quennerstedt (f. Ekelund) var född i Lund till en fysikprofessor. Under sin livstid engagerade hon sig i ett antal välgörenheter och filantropiska ändamål både tillsammans med sin man och på egen hand. Välkända föreningar de engagerade sig i är Kulturen, Röda Korset, Akademiska föreningen och Missionsförbundet. 1911 gjorde paret en stor donation till minne av sin dotter Blenda som dog i sjukdom. De donerade då mark till två institutioner för vård och omsorg, deras hjärtefråga. Den ena var Lunds fullständiga läroverk för flickor (nu Lindebergsskolan, invigd 1914) och den andra Ribbingska Sjukhemmet (1915). Detta var i enlighet med den ansvarstanke som var betydande för borgarklassen under industrialismen och som ofta förverkligades genom filantropi.

Utförande

- Eleverna delas upp i grupper om 2-4 personer och får ett korsord var. De bör läsa igenom hela texten och alla frågor innan de börjar svara. Det finns ledtrådar till frågorna i texten och vissa frågor hänger ihop med andra.
- I grupper får eleverna svara på frågorna och fylla i korsordet.
- Frågor markerade med stjärna innebär att svaret finns i omgivningen och att de genom utforskande kan hitta svaret.
 - ◆ Vid huvudingången till Ribbingska, infarten till parkeringen från Karl XII Gatan och grinden från Bredgatan till villan sitter skyltar med historisk information om Ribbingska sjukhemmet. På dessa finns svar eller ledtrådar till frågorna 6, 10 och 14.
 - ◆ Runt stugan nedanför villans parkering och mot Ribbingska finns svar och ledtrådar till frågorna 5 (vågrätt) och 9.
 - ◆ Runt Quennerstedtska villan finns svar på frågorna 5 (lodrätt) och 11. Ledtråd finns också i fråga 12.
 - ◆ Runt Allhelgonakyrkans tak sitter vattenkastare som är refererade till i fråga 7. Ledtråd till frågan finns i fråga 1.
- Frågor utan stjärna testar kunskaper eleverna redan bör ha (ex. landskap i fråga 12) eller så finns ledtrådar i texten till korsordet (ex. fråga 8.) Uppmuntra gärna eleverna att ta hjälp av varandra med dessa frågor.
- När de har fyllt i korsordet kommer det hemliga ordet kunna fylla i utifrån bokstäverna i de blåa rutorna. Det ger svar på frågan var August jobbar och ska presenteras till läraren tillsammans med ett helt färdigt korsord för att övningen ska vara avslutad. Eleven uppmuntras också att gissa var denna plats låg i Lund men det är det inte förväntat att hen kan svaret. Zoologiska museet låg i nuvarande *Historiska museet*.

Vidare användning av övningen i klassrummet

Övningen är utformad så att den ska kunna integreras i klassrumsundervisning vid ett annat tillfälle. Som en del i övningen ska eleverna låtsas att de samlar in information till en läxa (ca 1 A4 sida) de ska skriva. Som ytterligare användning kan eleverna få skriva "läxan till magistern" så som beskrivs i uppgiften, i samband med ytterligare undervisning om tidig industrialism i Sverige i klassrummet. Uppgiften lämpar sig särskilt till det centrala innehållet i Lgr22 om likheter och skillnader mellan olika samhällsgrupper, nya maktförhållanden samt jordbrukets omvandling och urbanisering. Korsordets syfte är då också att öka deras engagemang och få dem att leva sig in i historien.

Vågrätt

1. Som nästan alla andra i Sverige under den här tiden går du i kyrkan en gång i veckan. Du har en kyrka precis vid ditt hus som du och din familj går till. Vad heter kyrkan?

Allhelgonakyrkan

5. Du bor i huset med dina föräldrar och en storasyster. Vad heter hon? ★

Blenda

10. Din pappa och Seved är båda professorer. Maria och din mamma är båda filantroper. Det är en av några få arbeten kvinnor i överklassen får ha. Filantropi betyder att ge saker eller pengar för att hjälpa andra. Vilket är ett annat ord som är en *synonym* (ord som betyder nästan samma sak) till filantropi?

Välgörenhet

6. Det var dina föräldrars vänner Seved och Maria som lät bygga sjukhemmet. De är minst lika rika men ännu mer kända. Sjukhemmet döptes efter dem. Vad heter Seved och Maria i efternamn? ★

Ribbing

7. Kyrkan du går i är ganska nybyggd. Din mamma och din syster var till och med på invigningen allhelgonadagen 1891. Något som finns på kyrkan men som inte finns på domkyrkan är vattenkastare. Vattenkastarna sticker ut tungan ner mot dig om du går runt kyrkan. Hur många vattenkastare finns på kyrkan? ★

Tjugotvå

Lodrätt

Det finns två ingångar till huset, du får därför välja vilken gata du bor på. Vilka gator kan du välja mellan? ★

2. Den här är döpt efter en kung.

Karl XII Gatan

3. Den här är döpt efter hur den ser ut.

Bredgatan

4. Ditt hus är döpt efter din familjs efternamn. Vad heter du i efternamn? ★

Quennerstedt

11. Hur många träd som annars inte finns i Skåne finns det i trädgården? En ledtråd om vilken typ av träd du ska räkna finns i fråga 5 lodrätt. ★

Barrträd

12. Din trädgård är som ingen annan. Växterna i trädgården är transporterade från pappas hemort, där naturen ser helt annorlunda ut än i Lund. Han är nämligen inte från Skåne. Han kommer från ett landskap mellan Skåne och Östra Götaland. Man kan inte tro det om man bara läser namnet men det är det 3:dje största landskapet. Vilket landskap kommer din pappa ifrån?

Småland

14. Det sprillans nya sjukhemmet har gett dig en massa nya grannar. När hela sjukhemmet är fullt, hur många nya grannar har du? ★

Sjuttio

8. Kråkelyckan är en av många *lyckor* i Lund. Lyckorna låg utanför staden och användes av bönder. Vad betyder en lycka?

Åker

9. I trädgården byggde dina föräldrar en lekstuga åt din syster. Den skulle passa in i trädgården så den är inte byggd så som man skulle göra i Skåne. Vilket namn fick den? ★

Blendas stuga

13. Din pappa är professor i läran om djur. Vad heter det med ett annat namn?

Zoologi

Sista ordet (vågrätt) och där August jobbar är **Zoologiska museet**, vilket både var museum och den zoologiska institutionen fram till 1921.

Zoologiska museet låg 1915 i nuvarande Historiska Museet.